Triguba šventė Stokholme: ELKD keliauja į Švediją

2026-ųjų rugsėjo 11–13 dienomis Stokholmas taps Europos lietuvių kultūros širdimi. Čia vyks 4-osios Europos lietuvių kultūros dienos (ELKD), kurios šįkart bus ypatingos: jos sutampa su Lietuvių bendruomenės Švedijoje 80-mečio jubiliejumi ir jau 20-ą kartą Švedijos sostinėje rengiamomis Baltijos šalių dienomis. Apie pasiruošimą šiam ambicingam projektui, jo vietą ELKD istorijoje ir renginio išskirtinumą pasakoja viena iš organizatorių, Švedijos lietuvių bendruomenės pirmininkė Rūta Žičkienė.

Ana Vengrovskaja | Žurnalas „Pasaulio lietuvis“

Kodėl Švedija?

Europos lietuvių kultūros dienos – tai po skirtingas senojo žemyno šalis keliaujantis renginys, kurio estafetė perduodama į vis kitos šalies lietuvių bendruomenės rankas. Ši tradicija dar jauna, bet sparčiai auganti: pirmojoje šventėje Norvegijoje (Rugalande) 2022 m. susibūrė 150 dalyvių, 2023 m. Vokietijoje (Hiutenfelde) beveik 300, o pernai Belgijoje (Briuselyje) susitiko net 500 dalyvių.

Renginio Briuselyje metu aukščiausias mėgėjų meno apdovanojimas „Aukso paukštė“ įteiktas Stokholmo liaudiškų šokių kolektyvui „Baltija“ ir vadovei Jurgai Laurenčikienei, o šventės vėliava buvo iškilmingai perduota Švedijos lietuvių bendruomenei. Pasak R. Žičkienės, šis pasirinkimas nebuvo atsitiktinis – jis sutampa su istoriniu lūžiu pačioje bendruomenėje.

„Pastaraisiais metais mūsų bendruomenė veikia vis sklandžiau. Tai – skėtinė

organizacija, po savo sparnu jungianti pačias įvairiausias bendruomenes. Nors atskiros grupės – tiek jaunimas, tiek profesionalai – dirba turėdamos ribotus žmogiškuosius išteklius, tačiau vis tiek sukuria gausų renginių ir veiklų srautą“, – aiškina pirmininkė.

Švedijos lietuvių bendruomenės pirmininkė Rūta Žičkienė | Asmeninio archyvo nuotr.

Trys šventės vienu metu

Organizatoriai į vieną kultūrinį savaitgalį nusprendė sujungti net tris svarbias progas: ELKD, Švedijos lietuvių bendruomenės 80-ies metų jubiliejaus minėjimą ir Baltijos šalių dienų 20-ies metų jubiliejų.

„Viena vertus, šventes galėjome rengti atskirai, tačiau man atrodo, kad geriau vienas, bet visavertis ir kokybiškas renginys, negu trys, suorganizuoti paskubomis, neturint pakankamai laiko“, – sako R. Žičkienė.

Lietuvių draugijos steigiamasis susirinkimas. 1946 sausio 12 d. | E. U. Dankis asmeninio archyvo nuotrauka. Restauravo Thomas Gedminas.

Penktadienio programa prasidės pažintine ekskursija po Stokholmą, kurią ves profesionalūs gidai Aušra Visockė ir Liudas Peseckas.

„Gidai yra parengę specialią pažintinę programą po Stokholmą, supažindinančią su Lietuvos ir Švedijos ryšiais, lietuviškais pėdsakais mieste bei įdomiausiomis vietomis. Tai tikrai išskirtinė programos dalis ir ji aktuali ne tik kolektyvų, bet ir bendruomenių atstovams bei kitiems renginio svečiams“, – atskleidžia pašnekovė.

Popietę diskusijų estafetę perims Pasaulio Lietuvių Bendruomenės organizuojamas forumas, skirtas diasporos kultūros politikai ir saugumo stiprinimo pasitelkiant kultūrą temoms, jame ketina dalyvauti Lietuvos Seimo, Prezidentūros bei Vyriausybės atstovai. Pirmąją dieną vainikuos oficialus renginio atidarymas ir susipažinimo vakarienė. Šeštadienis bus skirtas intensyviam kūrybiniam procesui: visą dieną vyks jungtinės meno kolektyvų repeticijos, kol galiausiai rugsėjo 12-osios vakarą visus suvienys kulminacinis šventinis koncertas-vakaronė, kurioje skambės sveikinimai, bus pristatyta bendra meno programa ir surengta iškilminga vakarienė.

ELKD baigiamasis koncertas Briuselyje, 2025 m. T. Razmus nuotr.

Europos lietuvių
kultūros dienos
Belgijoje 2025
Rugsėjo 26–28 d.

Europos lietuvių
kultūros dienos
Belgijoje 2025
Rugsėjo 26–28 d.
Briuselyje

Europos lietuvių
kultūros dienos
Belgijoje 2025
Rugsėjo 26–28 d.
Briuselyje

ELKD Briuselyje | T. Razmus ir R. Morkūno nuotr.

Meninę programą kurs Lietuvos nacionalinio kultūros centro atrinkti aukšto lygio meno vadovai iš Lietuvos. Numatoma, kad atvyks dirigentas Ramūnas Baršauskas, choreografas Edmundas Žička, etnomuzikologė Dalia Mockevičienė ir folkloro grupė „Ratilai“.

Sekmadienį veiksmas persikels į jaukią istorinę erdvę, kurioje vyks šiemet lietuvių organizuojama 20-oji Baltijos šalių diena (renginį kasmet rotacijos principu organizuoja viena iš trijų Baltijos šalių). Ši tradicinė šventė jau ne pirmus metus vyks etnografinėje *Hersby hembygdsgård* sodyboje Solentiūnoje (*Sollentuna*), lengvai pasiekiamoje viešuoju transportu.

„Sekmadienį vyks tradicinės, jau 20-osios Baltijos šalių dienos, kurias organizuojame kartu su latviais ir estais. Jas rengsime mums labiausiai patikusioje vietoje – nors ji pačiame miesto centre, tačiau atrodo kaip didelė sodyba. Tai autentiškas raudonų medinių namukų kompleksas su dideliu kiemu ir pieva“, – pasakoja Rūta.

Baltijos šalių dienų metu pasirodo kolektyvai iš trijų Baltijos šalių, taip pat kviestiniai svečiai iš Ukrainos ir Švedijos, taip pat galima paragauti tradicinės Lietuvos, Latvijos ir Estijos maisto, įsigyti suvenyrų ir rankdarbių.

Baltijos šalių dienos Stokholme | Švedijos lietuvių bendruomenės archyvo nuotr.

Atsiveria publikai

Likus keliems mėnesiams iki renginio, svarbiausi organizaciniai klausimai Stokholme jau buvo išspęsti. Darbo grupė siekė, kad didžioji dalis techninių ir organizacinių klausimų būtų išspręsta dar prieš vasarą.

„Pavasarį buvome užsakymų įkarštyje, kad vėliau galėtume ramiau atostogauti“, –

šypsosi R. Žičkienė.

Pasak pašnekovės, pagrindinei renginio daliai organizatoriams pavyko rasti itin patogią vietą – didelį arenos, konferencijų ir viešbučių kompleksą, kuris supaprastina logistiką: „Mums šįkart labai paprasta, nes viskas yra vienoje vietoje. Šiame komplekse viskuo pasirūpinama. Labai patogu, kad šokėjai po repeticijos gali greitai grįžti į kambarį, nusiprausti, persirengti ir vėl grįžti į salę.“

Švedijoje ELKD ne tik išlaikys augimo tendenciją (tikimasi per 600 dalyvių), bet ir pristatys kokybinių naujovių. Pirmą kartą renginio programą praturtins du stiprūs kolektyvai iš Lietuvos, o pati šventė atsivers platesnei auditorijai.

„Pirmą kartą renginį darysime su žiūrovais, tad jau parduodame bilietus į koncertinę dalį. Girdėjome daug atsiliepimų, kad patiems sau šokti neįdomu, o su žiūrovais būtų daug smagiau“, – sako Švedijos lietuvių bendruomenės pirmininkė.

Nauda bendruomenei

Bendruomenės pirmininkė, pati dainuojanti chore „Upė“, pasakoja, kad organizuoti ELKD ėmėsi norėdama išlaikyti bendruomenę aktyvią.

„Ši šventė mums – proga dar labiau suaktyvinti bendruomenę ir bendradarbiavimą. Po pandemijos grįžti į senas vėžes nebuvo lengva, todėl šis renginys tapo puikiu postūmiu. Matome didžiulį sujudimą: registruojasi daug savanorių, atsiranda vis naujų žmonių, norinčių prisidėti. Tai padėjo mums vėl pajusti bendrystės pulsą.“

Renginys tapo tiesioginiu stimulu kurtis naujoms iniciatyvoms, o kaip pavyzdį organizatorė mini Geteborgo lietuvius: „Pagrindinis mūsų tikslas – motyvuoti žmones. Pavyzdžiui, Geteborge susibūrė nauja, labai jauna bendruomenė, kurioje susikūrė ir tautinių šokių kolektyvas. ELKD jiems tapo stipria motyvacija augti, aktyviau veikti ir siekti bendrų tikslų.“

Nors potencialių dalyvių skaičius Europoje yra ribotas, organizatoriai siekia, kad renginys taptų vis profesionalesnis ir padėtų išlaikyti lietuvišką identitetą: „Norime kelti kartelę, kad viskas vyktų sklandžiau ir profesionaliau. Kaip sako Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Kultūros komisijos pirmininkė Jūratė Caspersen, šio renginio tikslas – skatinti kolektyvus burtis ir išlaikyti dainų švenčių tradiciją. Svarbu, kad diaspora liktų gyvybinga, o čia susibūrę kolektyvai vėliau dalyvautų ir dainų šventėse Lietuvoje.“

Vis augančias ELKD kasmet, išskyrus Dainų šventės metus, organizuoja Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, Lietuvos nacionalinis kultūros centras ir vietos šalies – šiemet Švedijos – lietuvių bendruomenė. Kiekybine ir kokybine prasme vis augančios ELKD pretenduoja tapti Europos lietuvių dainų švente, prilygstančia kituose žemynuose (Šiaurės ir Pietų Amerikoje, Australijoje) vykstančioms didelio masto ir ilgas tradicijas turinčioms lietuvių dainų šventėms.

Straipsnis spausdintas metraštyje „Pasaulio lietuvis“, 2026 metai Nr. 589.

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nurodyti informacijos šaltinį ir autorių.

Žurnalą įsigyti galite čia